

Pressi- ja teabeosakond

Euroopa Liidu Kohus
PRESSITEADE nr 38/21
Luxembourg, 16. märts 2021

Kohtuotsused
(kohtuasjad C-562/19 P komisjon vs. Poola
ja C-596/19 P komisjon vs. Ungari)

Poola jaemüügisektoris kohaldatav maks ja Ungari reklaamimaks ei riku riigiabi käsitlevaid liidu õigusnorme

Euroopa Kohus jättis seetõttu komisjoni apellatsioonkaebused rahuldamata ja Üldkohtu otsused muutmata

Poola kehtestas 1. septembril 2016 jõustunud seadusega jaemüügisektoris kohaldatava maksu. Seda arvestatakse igakuiselt käibelt, mis tekib jaemüüjale kauba müümisel tarbijatele, kui käive ületab 17 miljonit Poola zlotti (PLN) (ligikaudu neli miljonit eurot). Sellel maksul on kaks määra: 0,8%, mida kohaldatakse käibe puhul, mis jääb vahemikku 17–170 miljonit Poola zlotti, ja 1,4%, kui igakuine käive on viimati nimetatud summast suurem.

Euroopa Komisjon leidis 19. septembri 2016. aasta otsusega¹ selle meetme suhtes algatatud ametliku uurimismenetluse tulemusel vastu võetud 30. juuni 2017. aasta otsuses², et selline progressiivne maks on siseturuga kokkusobimatu riigiabi ja tegi Poolale korralduse tühistada kõik selle maksu veel tegemata maksed alates komisjoni otsuse vastuvõtmisest.

Poola pöördus Euroopa Liidu Üldkohtusse, kes tühistas 16. mai 2019. aasta otsusega³ esiteks ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse ja teiseks Poola suhtes negatiivse otsuse. Nimetatud kohtu hinnangul on komisjon vääralt leidnud, et niisuguse progressiivse maksu kehtestamine, mida arvestatakse kaupade jaemüügist saadud käibelt, annab valikulise eelise ettevõtjatele, kelle jaemüügi käive on väike ning et ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse puhul ei saanud ta selle otsuse vastuvõtmise ajal tema käsutuses olevaid toimiku materjale arvestades esialgu kvalifitseerida kõnealust maksumeedet uueks abiks, ilma et ta oleks tuginenud selles küsimuses põhjendatud kahtlustele.

Ungari kehtestas 15. augustil 2014 jõustunud seadusega Ungaris reklaami edastamisel tekkivalt käibelt arvestatava progressiivse maksu. Selle maksu maksustavaks väärtuseks oli reklaami edastamise netokäive, mis tekkis Ungaris tegutsevatel reklaami edastavatel ettevõtjatel nagu ajakirjandusväljaanded, audiovisuaalsed meediakanalid ja kuulutusteenuste pakkujad, ning selle maksumäärade skaala koosnes algselt kuuest käibel põhinevast vahemikust, mida hiljem kohandati nii, et alles jäi kaks maksumäära, ning sellega kaasnes maksukohustuslastele, kelle kasum enne 2013. aasta maksustamisaastat oli null või negatiivne, võimalus arvata maksustatavast väärtusest maha 50% eelmiste aastate edasikantud kahjumist.

Euroopa Komisjon leidis 12. märtsi 2015. aasta otsusega⁴ selle meetme suhtes algatatud ametliku uurimismenetluse tulemusel vastu võetud 4. novembri 2016. aasta otsuses⁵, et Ungari võetud maksumeede kujutab endast oma progressiivse laadi ning asjaolu tõttu, et see sisaldab võimalust

¹ 19. septembri 2016. aasta otsus, mis käsitleb riigiabi SA.44351 (2016/C) (ex 2016/NN) – Poola jaemüügisektori suhtes kohaldatav maks – Kutse märkuste esitamiseks vastavalt [ELTL] artikli 108 lõikele 2 (ELT 2016, C 406, lk 76; edaspidi „menetluse algatamise otsus“).

² 30. juuni 2017. aasta otsus (EL) 2018/160 riigiabi SA.44351 (2016/C) (ex 2016/NN) kohta, mida Poola andis jaemüügisektori suhtes kohaldatava maksuga seoses (ELT 2018, L 29, lk 38, edaspidi „Poola suhtes negatiivne otsus“).

³ Üldkohtu 16 mai 2019. aasta otsus Poola vs. komisjon, [T-836/16 ja T-624/17](#); vt ka pressiteade [nr 64/19](#).

⁴ 12. märtsi 2015. aasta otsus riigiabi SA.39235 (2015/C) (ex 2015/NN) – Ungari – Reklaamimaks – Kutse märkuste esitamiseks vastavalt [ELTL] artikli 108 lõikele 2 (ELT 2015, C 136, lk 7).

⁵ Komisjoni 4. novembri 2016. aasta otsus (EL) 2017/329 meetme SA.39235 (2015/C) (ex 2015/NN) kohta, mida Ungari on rakendanud reklaamikäibe maksustamisel (ELT 2017, L 49, lk 36).

arvata maha edasikantud kahjum, siseturuga kokkusobimatut riigiabi ja tegi korralduse abi viivitamatult ja tõhusalt selle saajatelt tagasi nõuda.

Ungari pöördus Üldkohtusse, kes tühistas 27. juuni 2019. aasta otsusega⁶ viimati nimetatud otsuse, kuna kohtu hinnangul on komisjon väärtalt leidnud, et kõnealune maksumeede ja edasikantud kahjumi osalise mahaarvamise mehhanism kujutasid endast valikulist eelist.

16. märtsil 2021 kuulutatud kahe otsusega jättis Euroopa Kohtu suurkoda komisjoni poolt vaidlustatud kohtuotsuste peale esitatud apellatsioonkaebused rahuldamata. Komisjon väitis oma apellatsioonkaebuste põhjendamiseks eelkõige seda, et Üldkohus on rikkunud ELTL artikli 107 lõiget 1, kui otsustas, et kõnealustes asjades käibelt arvestatavate maksude progressiivsus ei toonud kaasa valikulist eelist.

Euroopa Kohus lükkas oma otsustes komisjoni etteheited tagasi ja kordas riigiabi valdkonnas kehtivat ja siseturu põhivabadustega seoses kehtestatud põhimõtet, mille kohaselt **on liikmesriikidel praegusel liidu maksuõiguse ühtlustamise tasemel vabadus kehtestada selline maksusüsteem, mida nad peavad kõige sobivamaks, mistõttu kuulub astmelise maksustamise kohaldamine iga liikmesriigi kaalutluspädevusse**⁷, tingimusel, et kõnealuse meetme iseloomulikud tunnused ei oleks ilmselgelt diskrimineerivad.

Euroopa Kohtu hinnang

Sissejuhatuseks tuletas Euroopa Kohus meelde, et üldkohaldatava meetme kvalifitseerimisel riigiabiks ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses tuleb kõnealuse meetmega ette nähtud eelise valikulisuse tingimuse puhul kindlaks teha, kas see meede on selline, mis soodustab „teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist“ võrreldes teiste ettevõtjatega, kes on asjaomase abikava eesmärgi arvestades sarnases faktilises ja õiguslikus olukorras ning keda koheldakse erinevalt, mida võib sisuliselt pidada diskrimineerivaks. Kui tegemist on riigisisese maksumeetmega, siis tuleb eelkõige komisjonil – pärast seda, kui ta on tuvastanud võrdlussüsteemi, s.o asjaomases liikmesriigis kohaldatav „tavapärane“ maksustamiskord – tõendada, et kõnealune maksumeede kaldub võrdlussüsteemist kõrvale, kuna teeb vahet ettevõtjatel, kes on meetmega taotletavat eesmärki silmas pidades sarnases faktilises ja õiguslikus olukorras, ilma et see oleks põhjendatud kõnealuse süsteemi olemusest või ülesehitusest lähtudes.

Nende kaalutluste põhjal analüüsis Euroopa Kohus kõigepealt, kas käesolevas asjas otsustas Üldkohus põhjendatult, et komisjon ei tõendanud, et kõnealuste maksumeetmete progressiivse laadi tõttu anti valikuline eelis „teatud ettevõtjatele või teatud kaupade tootmisele“. Euroopa Kohus nõustus Üldkohtu analüüsiga, mille kohaselt oli kõnealuste maksumeetmetega ette nähtud maksumäärade progressiivne laad osa võrdlussüsteemist, mille põhjal tuli hinnata, kas valikulise eelise olemasolu on võimalik tõendada.

Nimelt, **arvestades liikmesriikidele antud maksuautonoomiat väljaspool valdkondi, milles liidu maksuõigus on ühtlustatud, on viimastel vabadus kehtestada selline maksusüsteem, mida nad peavad kõige sobivamaks, valides soovi korral progressiivse maksustamise.** Riigiabi valdkonda käsitlevate liidu õigusnormidega ei ole vastuolus, kui liikmesriigid otsustavad valida progressiivsed maksumäärad, mille eesmärk on võtta arvesse maksukohustuslaste maksu tasumise võimet, samuti ei kohusta need õigusnormid liikmesriike kohaldama progressiivseid maksumäärasid üksnes kasumilt arvestatavate maksude puhul ja jätma kõrvale käibel põhinevad maksud.

Neil asjaoludel moodustavad valikulisuse tingimuse analüüsimisel võrdlussüsteemi või „tavapärase“ maksustamiskorra üldjuhul maksu iseloomulikud tunnused, mis on osa progressiivsetest maksumääradest. Komisjoni ülesanne on asjakohasel juhul tõendada, et

⁶ Üldkohtu 27. juuni 2019. aasta otsus Ungari vs. komisjon, [T-20/17](#); vt ka pressiteade [nr°84/19](#) (edaspidi koos kohtuotsusega Poola vs. komisjon „vaidlustatud kohtuotsused“).

⁷ Vt selle kohta eelkõige 3. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Vodafone Magyarországnak, [C-75/18](#), punkt 49, ja 3. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Tesco-Global Áruházak, [C-323/18](#), punkt 69 (vt ka pressiteade [nr°20/20](#)), ning riigiabi valdkonnas 26. aprilli 2018. aasta kohtuotsus ANGED, [C-233/16](#), punkt 50 (vt ka pressiteade [nr 57/18](#)).

riigisisese maksumeetme iseloomulikud tunnused olid välja töötatud ilmselgelt diskrimineerivalt, mistõttu ei tuleks neid võrdlussüsteemi osana arvestada, mida võib näidata nende maksustamiskriteeriumide valik, mis olid meetmega taotletava eesmärgiga kokkusobimatud. Euroopa Kohus leidis selles asjas siiski, et **komisjon ei tõendanud, et vastavalt Poola ja Ungari seadusandjate poolt vastu võetud meetmete iseloomulikud tunnused olid välja töötatud ilmselgelt diskrimineerivalt**, et hoida kõrvale riigiabi käsitlevatest liidu õigusnormidest tulenevatest nõuetest. Neil asjaoludel otsustas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsustes põhjendatult, et komisjon on vääralt tuginenud puudulikule ja fiktiivsele võrdlussüsteemile, kui ta leidis, et vastavate maksumeetmete progressiivne skaala ei olnud osa võrdlussüsteemist, mille põhjal tuleks nende meetmete valikulisust hinnata.

Kohtuasjas C-562/19 P, mis puudutas Poolas jaemüügisektoris kehtestatud maksu, analüüsis Euroopa Kohus seejärel põhjuseid, millele tugines Üldkohus selle liikmesriigi võetud maksumeetme kohta ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse tühistamiseks. Nimetatud asjas otsustas Üldkohus sisuliselt, et komisjon põhines kõnealuse maksumeetme esialgsel kvalifitseerimisel uueks abiks selle meetme ilmselgelt vääral analüüsil, mis seetõttu ei olnud asjakohane, et õiguslikult piisavalt kinnitada õiguspäraseid kahtlusi selle meetme kvalifitseerimisel uueks abiks. Euroopa Kohus märgib sellega seoses, et kui liidu kohus kontrollib niisuguse ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse kehtivust, kontrollib ta komisjoni hinnangut meetme riigiabiks kvalifitseerimisel ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses üksnes piiratult. Samas märgib Euroopa Kohus, et Üldkohus piirdus sellise otsuse tegemisel komisjoni ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse riigiabi esialgse kvalifitseerimise kohta ilmse hindamisvea kontrollimisega, ja märgib selle kohta, et igal juhul ei tühistanud ta seda otsust seetõttu, et komisjon kordas pelgalt neid põhjendusi, mille tõttu tühistas ta Poola suhtes negatiivse otsuse. Sellest tulenevalt **lükkas Euroopa Kohus tagasi väited, mis esitati Üldkohtu otsuse peale, millega viimane tühistas ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse ja sellega kaasnenud meetme peatamise korralduse.**

Lõpuks, kohtuasjas C-596/19 P, mis puudutas Ungaris kehtestatud reklaamimaksu, otsustas Euroopa Kohus, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta leidis, et komisjon tugines vääralt puudulikule ja fiktiivsele võrdlussüsteemile, kui leidis, et edasikantud kahjumi osalise mahaarvamise üleminekumehhanism ei andnud valikulist eelist. Nimelt ei ole niisuguse üleminekumeeetme kehtestamine, mis võtab arvesse kasumit, kokkusobimatu Ungari seadusandja poolt reklaamimaksuga taotletava ümberjaotamise eesmärgiga. Euroopa Kohus rõhutas sellega seoses, et kriteerium, mis põhineb asjaolul, et selle maksu jõustumisele eelneval aastal kasumit ei deklareeritud, on objektiivne, kuna nende ettevõtjate maksu tasumise võime, kelle suhtes kahjumi osalise mahaarvamise üleminekumehhanismi kohaldatakse, on sellest seisukohast teiste ettevõtjate omaga madalam.

Neil põhjustel **jättis Euroopa Kohus vaidlustatud kohtuotsuste peale esitatud komisjoni apellatsioonkaebused tervikuna rahuldamata.**

MÄRKUS: Euroopa Kohtule võib esitada õigusküsimustega piirduva apellatsioonkaebuse Üldkohtu otsuse või määruse peale. Üldjuhul ei ole apellatsioonkaebusel peatavat toimet. Kui apellatsioonkaebus on vastuvõetav ja põhjendatud, tühistab Euroopa Kohus Üldkohtu lahendi. Kui menetlusstaadium seda lubab, võib Euroopa Kohus teha ise asja suhtes lõpliku kohtuotsuse. Vastasel juhul suunab ta asja tagasi Üldkohtusse, kes on seotud Euroopa Kohtu poolt apellatsioonimenetluses tehtud otsusega.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuste terviktekstid ([C-562/19 P](#) & [C-596/19 P](#)) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

Pildid kohtuotsuse kuulutamisest on kättesaadavad veebileheküljel »[Europe by Satellite](#)« ☎ (+32) 2 2964106

